

Bijbels Kernbegrip - Wedergeboorte

De bekering van de mens is net als een prachtige diamant. Als we elke keer een andere kant bekijken, zien we weer nieuwe dingen. Elk vlak heeft een detail dat een ander vlak niet laat zien. Zo ook met de wedergeboorte. In de tijd valt het samen met de roeping, het geloof en de rechtvaardiging. Het is ook het moment wanneer de bekering en de heiliging begint. Opnieuw de tabel voor het overzicht.

Kernbegrip	Tijd	Omschrijving
overtuiging	Proces	Kennen van het zondige hart en levenswandel
roeping	Moment	De woorden van de Bijbel of preek spreken aan
wedergeboorte	Moment	Ontvangen van nieuw geestelijk leven
geloof	Moment/Proces	Vertrouwen in Jezus als enige Redder van zonde
rechtvaardiging	Moment	Vrijgesproken van zonde voor God en recht op eeuwig leven
bekering	Proces	Afkeer van de zonde en terugkeer tot God
heiliging	Proces	Proces van vernieuwing van de mens
verheerlijking	Proces	Mens zondeloos gemaakt en volmaakt eren van God

De term Wedergeboorte

Wat is de wedergeboorte? Het is voor de tweede keer geboren worden. We kunnen het woord in de Bijbel ook vertalen met “opnieuw geboren” of “van boven geboren” worden (Joh. 3:3). Waarom wordt dit de wedergeboorte genoemd? Omdat het veel raakvlakken heeft met een gewone geboorte. We zullen in deze nieuwsbrief er ook vanuit dat perspectief naar kijken. Het is een moment van radicale verandering. Hiervoor was de persoon dood in zonden en misdaden (Ef. 2:1). Hij leefde in de zonde. Verkeerde dingen trokken hem aan. Maar met de wedergeboorte ontvangt hij een nieuw geestelijk leven. De Bijbel noemt dat ook wel de levendmaking (Ef. 2:5). Het is net als de schepping, maar dan op een geestelijke manier (Gal. 6:15). Het wordt ook sterk verbonden met de opstanding van de Heere Jezus uit de doden (1 Pet. 1:3). Ook daarin ontstond als het ware weer nieuw leven. We gaan de verschillende punten van de wedergeboorte na.

De Vader van de Wedergeboorte

In het dagelijkse leven ontstaat een kind niet ‘zomaar.’ Daarvoor zijn één man en één vrouw nodig. Eén vader en één moeder. De enige uitzonderingen in de geschiedenis zijn Adam en de Heere Jezus. Alle andere kinderen zijn ontstaan uit ouders. Het DNA van beiden is de basis voor de lichamelijke eigenschappen van hun kind. Dat is merkbaar. Het kind heeft bijvoorbeeld het karakter van zijn vader en uiterlijk van zijn moeder. Hoe zit dat met de wedergeboorte? Daarvoor is ook een ‘vader’ nodig. Een auteur of bron. Wie is dat? Dat is God zelf. De Bijbel zegt dat iemand “uit God geboren” is (Joh. 1:13). Hij zorgt ervoor dat een mens wedergeboren wordt. Maar welke persoon in God doet dit? Is dat de Vader, de Zoon of de Heilige Geest? In ieder geval zijn ze er alle drie bij betrokken. De Bijbel noemt twee Personen. De eerste is God de Vader. Petrus zegt, “Geloofd zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, *Die* naar Zijn grote barmhartigheid *ons heeft wedergeboren*, tot een levende hoop ...” (1 Pet. 1:3). Tegelijkertijd zegt de Bijbel dat de Heilige Geest het werk zelf ter hand neemt. Gods kinderen zijn “uit de [Heilige] Geest geboren” (Joh. 3:8). Hij geeft nieuw leven aan een zondaar. Waarom Hij? Omdat Hij dat ook al deed tijdens de schepping. Toen bewoog Hij over de aarde, zoals een broedvogel over haar jongen doet (Gen. 1:2). In de Bijbel staat dat de Geest mensen levend maakt bij de geboorte (Job 33:4). Hij wordt in die tekst Gods Adem genoemd. Ok deze redenen, doet Hij het ook in het geestelijke. Wat gebruikt de Heilige Geest hiervoor? Door welk middel wordt iemand wedergeboren?

Het Middel voor de Wedergeboorte

Voor het middel nemen we weer het beeld in gedachten van een gewone geboorte. Menselijkerwijs gesproken zijn de ouders de oorzaak. Maar door welk middel wordt een kind verwekt? Dat is een zaadcel van de man en een eicel van de vrouw. Zonder die twee is het niet mogelijk om nieuw leven te verwekken. Toch moeten die twee bij elkaar komen, anders gebeurt er niets. Dat noemen we de conceptie. Alleen bij de Heere Jezus deed de Heilige Geest het op een bovennatuurlijke manier. Hoe zit dit in geestelijke zin? Ook dan is er geen wedergeboorte zonder zaad. Dit is een zaad dat altijd blijft bestaan. Het is onsterfelijk. Petrus zegt hierover, “Gij, die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk, maar *uit onvergankelijk zaad*” (1 Pet. 1:23). Maar wat is dat onsterfelijke zaad dan? Dat is de Bijbel. Ook wel het Woord van God genoemd. Petrus legt uit, “...uit onvergankelijk zaad, door het levende en *eeuwig blijvende Woord van God*” (1 Pet. 1:23). Het Woord van God blijft altijd bestaan. Als dit zaad intrek neemt in het hart, kan dat nooit meer weggaan. Al kan het soms lijken dat er niets van over blijft. Toch blijft het daar in zijn wortel. Jacobus zegt ook niet voor niets dat God “gebaard [heeft] door het Woord der waarheid” (Jac. 1:18). De waarheid verandert niet. Dat blijft altijd hetzelfde. Hoe gaat dat dan? Tijdens het lezen van de Bijbel of horen van de preek, legt de Heilige Geest hierdoor een ‘zaadje’ in het hart van de zondaar. Daar komt nieuw leven uit voort. In de normale gevallen is dit altijd door het Woord. De enige uitzondering is bij kinderen in de baarmoeder, zoals Johannes de Doper (Luk. 1:41), of zwaar gehandicapte mensen. Op dat moment werk de Heilige Geest de wedergeboorte op een bovennatuurlijke manier. Wat is dan het gevolg van de wedergeboorte? Daarvoor keren we terug naar het dagelijkse leven.

Gevolgen van de Wedergeboorte

Wat gebeurt er als een zaadcel en eicel samengesmolten zijn? Er ontstaat nieuw leven. Een nieuw schepsel uit de hand van God. Wetenschappers hebben hier iets moois ontdekt. Op het moment dat de zaadcel de eicel binnendringt, zien ze een lichtflits van exploderend zink. Dit hebben ze vast kunnen leggen met een speciale camera.¹ Wetenschappers geloven dat er dan uniek DNA ontstaat.² Dit gaat dan vermenigvuldigen en groeien. Het krijgt steeds meer vorm. Psalm 139 laat heel mooi zien dat God zo’n klein mensje als het ware borduurt (Ps. 139:15-16). Ook met de wedergeboorte gebeurt er iets. Er ontstaat nieuw geestelijk leven. De Bijbel zegt als “iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel” is (2 Cor. 5:17). Soms wordt ook gesproken van de levendmaking of opgewekt zijn met Christus (Ef. 2:5). Wezenlijk is dit geen verschil. Ook dit leven krijgt steeds meer vorm. Het wordt steeds meer zichtbaar. Zowel in het hart als naar buiten toe. Wat gebeurt er dan? De Bijbel noemt verschillende kenmerken. Het eerste gevolg is dat diegene *gelooft in de Heere Jezus*. Hoe dan? Dat Hij de Messias en Verlosser is. Dat er buiten Hem geen andere weg tot de zaligheid is. Johannes schrijft hierover, “Een iegelijk, die *gelooft, dat Jezus is de Christus*, die is uit God geboren” (1 Joh. 5:1). Er zit dus een duidelijke link tussen de wedergeboorte en het geloof in de Messias. Hieruit blijkt dat er geen wedergeboorte kan zijn zonder de kennis van de Heere Jezus. Het is belangrijk om ons hier aan te toetsen. Wat kennen wij van Hem? Wat betekent Hij voor ons? Als Hij, ook met zondekennis, niet de enige weg is om zalig te worden, moeten we daar naar gaan zoeken. Zonder Hem is er namelijk geen zaligheid.

Een tweede kenmerk is dat de wedergeborene *niet wil zondigen*. Hij heeft er een afkeer van. Johannes schrijft hierover, “Een iegelijk, die uit God geboren is, die *doet de zonde niet*, want Zijn zaad [de Bijbel] blijft in hem; en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren” (1 Joh. 3:9). Betekent dit een wedergeborene helemaal geen zonde doet? Nee. Dat blijkt heel helder uit de geschiedenissen in de Bijbel. Petrus verloochende zijn Meester. David pleegde overspel. Abraham loog om zijn vrouw. Wat betekent het dan wel? Dat het niet langer zijn verlangen is. Hij is er niet langer slaaf van. Hij wil het niet meer. Voorheen was het zondigen geen probleem, maar nu wel. Het smart hem dat hij dit nog doet. Toch gaat het dieper. Een wedergeborene bestaat uit een twee-mens: de oude en de nieuwe mens. De oude mens is nooit vernieuwd. Die zondigt wel. Maar deze zal afsterven vanaf het moment

¹ <https://www.sciencealert.com/scientists-just-captured-the-actual-flash-of-light-that-sparks-when-sperm-meets-an-egg>

² <https://arizonafertility.com/fertility-library/genetics-overview/>

van de wedergeboorte (HC. Zo. 33). Maar tijdens de wedergeboorte ontstaat ook de nieuwe mens. Die wil en doet alleen het goede. Wat God wil. Dit zorgt voor een strijd tussen die twee. Daarom kan een kind van God de ene keer zondigen (en wil dat dan ook), en een andere keer strijdt hij tegen de zonde. Maar de nieuwe mens zal niet zondigen. Ook dit is een belangrijk kenmerk om ons aan te toetsen. Kennen wij een strijd tegen de zonde? Worden we er moe van? Kennen we het verlangen om de weg van de Heere te gaan? Waarom is het belangrijk om deze vragen te stellen? In onze dagen is er een christendom dat genoeg neemt met het “geloven in Jezus.” Dat is voor hen voldoende. Meer hebben ze niet nodig. Maar aan hun levensstijl is niet te merken dat ze ware christenen zijn. Heel hun leven draait om het hier en nu. Ze kijken allerlei series op televisie, ook waarin de zonde voorkomt. Ze genieten van verkeerde muziek, zoals popmuziek of house. Ze roken, drinken overdadig en vloeken. Het taalgebruik is verre van heilig. Hun kleding reflecteert niet dat ze er eerbaar bij willen lopen. Het ergste is nog dat ze aangeven, “Maar het gaat immers om het hart, niet om de buitenkant?” Ik ben eens dat er een nette buitenkant kan zijn, zonder dat de binnenkant vernieuwd is. Maar de buitenkant is wel een spiegel van de binnenkant. Jezus zegt immers, “Aan hun vruchten zult gij hen kennen” (Mat. 7:16). Nee, goede werken zijn niet de basis van de zaligheid. Maar net als nieuw leven op aarde zich laat zien, zo is dat ook in het geestelijke. Iemand wenst dan de wil van God te doen.

Een ander wezenlijk kenmerk van de echte wedergeboorte is de *liefde tot Gods kinderen*. Johannes vertelt ons, “Een iegelijk, die liefheeft Dengene, Die geboren heeft [dus God], die heeft ook lief dengene, die uit Hem geboren is [de gelovigen]” (1 Joh. 5:1). Wat staat hier? Eenvoudigweg gezegd, als God iemand wederbaart, houdt hij van God. Tegelijkertijd is er ook liefde tot de andere kinderen van God. Die zijn ook door God wedergeboren. Met andere woorden, iemand die wedergeboren is houdt van Gods echte kinderen. Daar is een bepaalde betrekking op. Er ligt een geestelijke band. Als het goed ligt, dan maakt het niet uit van welk kerkverband iemand lid is. Want dan is de liefdesband toch sterker dan kerkmuren. Het doet me denken wat ik ooit van een dominee van de Gereformeerde Gemeente hoorde. Ik meen dat het ds. Koster was. Hij was die week bij zijn vriend en medebroeder uit de Gereformeerde Gemeente in Nederland op bezoek geweest. Daar hadden ze gesproken over de dingen van de Heere. Ze voelden een band van liefde. Op de zondag die volgde, vertelde de predikant vanaf de preekstoel hier wat over. Hij zei, “Ik zou wel zo lid van de Gereformeerde Gemeente in Nederland willen worden.” Zo diep lag die band. Tegelijkertijd moeten we hierbij ook een kanttekening maken. Het kenmerk van de liefdesband kan ook het gevoel van tekortkoming geven. Iemand kan denken dat hij bij iedereen een liefdesband moet voelen bij christenen. Dus mensen die zeggen in de Heere Jezus te geloven, of het altijd over de Zaligmaker hebben. Maar dat is onterecht. Niet iedereen die belijdt een kind van God te zijn, is dat ook. Niet elke boom is een levende boom. Alleen bij echte bomen komt er een liefdesgeur vanaf. Niet van namaakbomen. Zo ook geestelijk. Niet van iedereen die beweert christen te zijn, is dat ook. Dat kan rust geven. Toch is het goed om bij onszelf dit kenmerk na te gaan. Hebben we een liefde tot de echte kinderen van God? Waarom is dat dan? Omdat ze zulke ‘lieve’ mensen zijn, of omdat ze God kennen? Alleen dat laatste geldt. Nog een belangrijke vraag, is er liefde tot al Gods kinderen? Dus ongeacht land, taal, kerk of achtergrond? Als we daar oprecht ja op kunnen zeggen, is dat een goed teken.

Een laatste punt is dat iemand is “wedergeboren, tot een levende hoop” (1 Pet. 1:3). Wat is die hoop dan? Dat de zaligheid is te vinden in de Heere Jezus. Dat er eeuwig leven ontvangen kan worden. Dat er bevrijding is van de zonde en het kwaad. De kanttekeningen zeggen, “een hoop die in ons wakker en vast is en alle zwarigheden overwint.” Diep van binnen is een hoop verankert die nooit meer weg gaat. Al kan er nog zoveel twijfel zijn in de gelovige, de hoop komt elke keer weer terug. Het is ook een levende hoop, omdat het zich op de levende Heere Jezus vestigt. Kennen wij deze hoop ook in onszelf? Of proberen we nog zalig te worden door eigen werken, tranen en gebeden? Daar ligt geen hoop in. Wel een onveranderlijke hoop in de zaligheid in de Zoon van God. Dit maakt ook dat de wedergeboorte noodzakelijk is. Zonder de wedergeboorte is er geen eeuwig leven.

Noodzakelijkheid van de Wedergeboorte

In het dagelijks leven is de geboorte van een kind noodzakelijk om te kunnen leven. Natuurlijk zit het kind ongeveer negen maanden bij zijn moeder in de buik. Maar daarna moet het geboren worden. Als dat niet gebeurt, dan is er iets grondig mis en kan dat gezondheidsgevolgen hebben. Het vruchtwater wordt minder. De placenta kan minder goed gaan werken. De baby kan last krijgen van infecties. Een baby *moet* geboren worden om te blijven leven. Geestelijk is dit ook het geval. Maar dan nog sterker, zonder de wedergeboorte is er geen geestelijk leven. Het is noodzakelijk dat iemands wedergeboren wordt. Waarom? De Heere Jezus geeft hier antwoord op, “Tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien” (Joh. 3:3). Hij benadrukt later nog een keer, “Gijlieden *moet* wederom geboren worden” (Joh. 3:7). Met andere woorden, zonder de geestelijke geboorte komt iemand de hemel niet binnen. Hij kan nooit bij God horen, want die is geestelijk en hemels. De mens van nature is vleeselijk en aards.

Let wel dat, net als bij de gewone geboorte, de weder-geboorte passief is. De mens bij wie dit gebeurt, ondergaat het. Hij is passief. Hij doet er zelf niets aan. We lezen nooit in de Bijbel dat iemand zichzelf wederom geboren laat worden. Sterker nog, Johannes sluit dit uit, “Welke *niet ... uit den wil des mans*, maar uit God geboren zijn” (Joh. 1:13). Nee, het gaat altijd over “wedergeboren worden.” Een passief iets. Betekent dat iemand dan maar ‘moet afwachten’ totdat dit eindelijk een keer gebeurt? Want hij kan er immers toch niets aan doen? Nee. Als iemand voor God komt te staan, zal de vraag niet zijn, “Heeft u zichzelf doen wederbaren?” Zeker niet. De weder-geboorte het directe werk van God. Al kan de mens er helemaal niets zelf aan toedoen, toch moeten we het zaad gebruiken. Ook is het gebed nodig. Waarom? De wedergeboorte is in normale gevallen verbonden met de middelen. De persoon kan God wel vragen om hem te wederbaren. Hij kan wel naar de kerk gaan en naar het zaad van de wedergeboorte luisteren. Dat is de prediking. Op die manier *wil* God mensen wederbaren. Een grote schare op de pinksterdag werd wedergeboren. Hoe? Door het luisteren naar de preek van Petrus. Dat gebruikte de Heilige Geest om hun hart te doorsteken. Daarna namen ze het evangeliewoord graag aan. Wedergeboorte is aan de ene kant dus noodzakelijk. Tegelijkertijd is het ook mogelijk. Niemand wordt daarvan van te voren voor uitgesloten, tenzij dat iemand de zonde tegen de Heilige Geest gedaan heeft. Zolang er aards leven is, is er hoop. Het is goed om dat te beseffen.

De vraag aan ons is, doen wij er menselijkerwijs gesproken alles aan om wedergeboren te worden? Als dat niet het geval is, moeten we beseffen dat dit consequenties heeft. Rust niet voordat dit met u gebeurd is. U zult er geen spijt van krijgen. Het kan ook anders met ons zijn. Dat we wel verontrust zijn door onze zonden. Dan kan ik u één advies geven: vlucht met al uw nood in het gebed tot de Heere Jezus. Alleen met Zijn bloed is het veiligheids. Of weet u zeker dat u wedergeboren bent? Dan zal ook waar zijn wat de Heere Jezus zegt. Die zal het koninkrijk van God binnengaan. Hij zal eenmaal in de eeuwige heerlijkheid verblijven.